

Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1682

14. Dies Maii. Ira voluntarius dæmon, optata insania mentis est defectio.
S. Chrysost. serm. de Mans.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55659)

sacrarium; quomodo igitur tam es abjecti animi, ut perindè ac si pastui, & abdomini esses natus, de stomacho tuo facias manticam, & mortuorum pecudum veluti tumbam? O animam cadariferam, in cuius corpore, veluti in mortuali urna sepeliuntur tot altillium, piscium, & pecudum cadavera! Adam violato jejunio statim denuntiatus est reus mortis, cœpitque tunc esse mortalis. Tu indies sis magis magisque mortalis, dum saginaris mortibus, & avidè nutritis animalibus mortuis, quæ in te humanantur. Undè ubi ventris est ingluvies, illic mentis est illuvies. Si multum bibis, non diu eris in vivis. Ut Pharaon perit in rubro freto, sic multorum ratio in rubro vino. Quapropter insanit suprâ modum, qui bibit ultrâ modum. Undè qui cupit diu vivere, timet citò mori, Poëtæ monenti gerat morem.

*Parcus vescendo, parcissimus esto bibendo.
Sanior esse potes, si cum moderamine potes.*

14. DIES MAII.

Ira voluntarius dæmon, optata insania, mentis est defectio. *S. Chrysof. serm. de Mans.*

Ira.

I.

Nihil erit expeditius quàm tuæ irasci iracundiæ, si illius monstri monstruosissima aspexeris lineamenta. Hic rabidus affectus, cum sit dæmon, non à Deo immissus, sed spontè assumptus, ut ille energumeni, sic & hic iracundi
exagi.

exagitat, & immutat corpus : sic ut in toto corpore nullum adpareat vestigium humani, in homine, corporis. Dum enim ut insanus à mente desertus cæco impetû animi impotentis abripitur, illicò apparent furia in vultu, effrœnis lingua, jactatio corporis, verba imcomposita, igniti oculi, dentium crepitus, os spumans, tremuli artus, titubantes pedes ; denique in homine est bellua, in belluæ figura, est furia. Hinc in dè jactantur convicia, dum mutua exprobrant vitia. Nam Echones in desertis locis ita reciprocant voces, ut iratorum mutua referuntur contumelia. Hic asinum vocat, ille pecudem, ille trifurum pessimum, hic bipedum, & quadrupedum sceleratissimum : hic objectat ganea, ille scorta ; hic perfidiam, ille vinolentiam : hic ferrum minatur, ille crucem. Ut in sphæristerio hinc in dè pilam, sic maledictum admittunt & remittunt. Si quis igitur in iratorum oculis videat flammam, in ore spumam, in toto corpore furiosam jactationem, de insania dubitet ? Galenum adeò terruit irati hominis aspectus, ut firmo decreverit animo nunquam iram admittere, satis fuit semel vidisse irasci, ut nunquam irasceretur.

II. Nunc autem quale monstrum intus necesse est latere, cujus tam fœdam umbram vibrat vultus ? Quale incendium debet flagrare in animo, cujus fumus sic ora obfuscat ? Qualis tyrannis mentem occupabit, & cum ipsum corpus oppresserit ? Angustum huic pesti est corpus humanum : latius sese explicat, membra omnia occupat, ne satis capitur in omnibus, foras impetu transfunditur. Nec unquam ira solitaria incedit, sed ut in tumultu videmus civium, existere aliquando audaces qui alios velut decutient, seque

seque dūces præbeant ardentēs, & furiosos ad involandum, miscendaque omnia. Sic ubi ira caput extulerit, & ignei cordis fumum, & vexillum ostenderit, concurrere statim videas cohortem vitiorum ad placatum, florentemque animi statum convellendum. Hinc perenne odium, inauspicata soboles iracundiæ, quæ dies atque noctes animum, quasi furiis excruciatum exagitat. Hæc mille fora struit, in quibus cum eo litigat, à quo se putat accepisse injuriam, illic & Chymæras videt, & Hippocentaurus, & tragediarum figmenta, barbaras ultiones, vitæ funestum exitum, mera somnia, & fictas voces audit, disceptantis inimici, & respondet & connititur, & ardet, & spolia de victo legit, & mero in inani triumphat.

III. Quis hominem esse agnoscet, quem videt iracundum? Ex mente non conjiciet; dejecit illum de gradu mentis, amens furor? nam in illo plus quam civili bello, videas hominem non tam ferri legibus rationis, nec servare in vita modestiam, sed agi præcipitem, & ruere cum impetu, imminui consilii vim, deflorescere prudentiam, plena omnia esse temeritatis: ita ut nescias hunc statum impotentis furoris fœdiorem esse, an miseriores: nisi utrumque libeat dicere, & fœdam esse miseriam, & miseriam fœditatem: quod homo velut sui carnifex supra omnes Tyrannos in se sæviat. Nec agnosces hominem ex corpore: nullam facit lineamentum fidem. Omnia corruptæ sunt formæ. Ita quippè accendit oculos, mutat vultum, ligat linguam, tremulos omnes artus quatit, pedibus supplodit, manus premit, pectus tundit, labia mordet spumantia, undique rumpitur. Undè scitè dixit Socrates, iracundum

Majus.

Tessera.

367

dum dum aliis desierit, tibi ipsi irasci: nam antequam alios lædat, se mactat. Quid vis iracunde, id est insane? Vindictâ damnum restaurare? Duo sunt mala in hoc, quod irasceris: damnum tuum, scelus alienum. Utrum horum reparare vis? Neutrum refarcis. Damnum tuum alieno non tollitur: scelus alienum tuo non deletur, provocatur potius. Ineptum igitur est remedium mali, vindicta; nullum tollit, tollenda duplicat. Prælibata hætenus, tessera fecere fidem, quam sic ut fibula claudo:

Multum deliras, diras dum surgis in iras.

15. DIES MAIL.

Experimento probatum est, Acediæ impugnationem non declinando fugiendam, sed resistendo superandam. *Cassianus. l. 10. 6. 25.*

Acedia. I.

Quod est vesti tinea, hoc est menti Acedia. Sensim, sed sine sensu, exedit spiritum, enervat spiritus robur, consumit roboris vigoré. Sicut animus ad pias functiones, non ut antea vigeat, sed totus rigeat. Homo in Dei obsequio desens, nunquam erit ipsius Regni hæres. Si non jacet in molli lecto scientia, multo minus gloria. Omnis desidiosus, sibi ipse est odiosus. Quid enim præsumet de sua charitate, qui nihil grave pro se velit sustinere? ubi amor sine auctoramento suo patientia?

Quale